

FundiPau

Butlletí Primavera 2016

111

I AQUESTA
UNIÓ TÉ UN
NOBEL DE LA PAU?
Welcome Refugees

- #RefugeesWelcome
- Navantia: dret a la feina o dret a la vida?
- Síria, 5 anys després

FundiPau és una ONG nascuda el 1983 que treballa per un món en pau. A través d'una opinió pública cada cop més informada i activa, impulsa tots aquells canvis culturals i estructurals que han de fer possible l'eradicació de la violència com a forma de relació entre les persones i els pobles.

Per començar

Tenim molt a perdre i molt a guanyar

La mal anomenada "crisi dels refugiats" —en realitat crisi d'Europa davant el fracàs de les polítiques militaristes occidentals— ens ha obert els ulls a una realitat punyent: les nostres democràcies demoscòpiques tenen la mirada molt curta i viuen de la por de la ciutadania a perdre privilegis. D'aquí la por dels governants als populismes xenòfobs, la por a prendre decisions valentes com l'asil d'un milió i mig de persones que fugen de la guerra (un 0,5% de la població europea), la por a dir clarament que les bombes a Síria no seran mai la solució als atacs terroristes, la por a tot allò que la gent benestant no volem escoltar.

El mantra de que "aquí no hi cabem tots", quan el Canadà acull anualment fins a un 1% de la seva població, amaga un prejudici que suposa pa per avui i fam per a demà. Com el suport d'alcaldes espanyols 'progressistes' al contracte de Navantia amb l'Aràbia Saudí, perquè hi hagi feina durant uns anys sense buscar alternatives. Subordinar el respecte als drets humans a altres interessos tindrà un cost molt alt en termes d'humanitat i progrés. Sortosament, al costat d'això cada cop hi ha més gent lúcida arreu que combat la por i s'oposa als seus arguments, i aquesta és la nostra esperança.

Xavier Masllorens, president de FundiPau

Foto: Anna Palou

Notícies

30 anys del referèndum sobre l'OTAN

El dimecres 12 de març de 1986, el govern presidit per Felipe Gonzalez va convocar un referèndum de caràcter consultiu i no vinculant sobre la permanència d'Espanya a l'Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord. Diverses entitats i centres per la pau de Catalunya han recordat els 30 anys d'aquella consulta amb actes i publicacions. L'Institut Català Internacional per la Pau va organitzar una jornada el dia 11 de març amb la taula rodona *Tot recordant la campanya del referèndum del 1986* amb Enric Prat, Gabriela Serra i Antoni Pigrau, activistes de la campanya; i el debat *El paper de l'OTAN en l'actualitat*, amb les intervencions de Julio Rodríguez, excap de l'Estat Major de Defensa, José Luis Gordillo, investigador del Centre Delàs, i Rafael Grasa, president de l'ICIP. Per la seva banda, el Centre Delàs d'Estudis per la Pau, ha publicat el llibre *Trenta preguntes sobre l'OTAN. Trenta anys després del referèndum* (col·lecció 'Eines de Pau, seguretat i justícia de l'ICIP).

Prèviament a la consulta de l'any 1986, el moviment per la pau de l'estat, juntament amb diversos moviments socials i

polítics, havien dut a terme una llarga campanya perquè Espanya sortís de l'OTAN. Justament, el referèndum va estar envoltat de polèmica pel fet que, abans d'entrar al govern, el PSOE s'havia manifestat en contra de la permanència a l'organització atlàntica i, en canvi, la Coalició Popular, que n'havia estat partidària, va recomanar l'abstenció.

Tot i que a Catalunya, a Navarra, al País Basc i a la província de Las Palmas, es va imposar el No a l'OTAN, en el global de l'estat va guanyar el Sí amb el suport del 52,5% dels votants. El 39,8%, s'hi va oposar.

Premi per a Setsuko

"Si una sola bomba pot causar tant de sofriment, com pot ser que es permeti que encara n'hi hagi tantes?" es pregunta l'hibakusa (supervivent d'Hiroshima) Setsuko Thurlow. Setsuko ha estat guardonada amb l'edició 2015 del prestigiós premi 'Persona de l'any pel control d'armes'. L'hi han atorgat en reconeixement a la seva incansable tasca per un món lliure d'armes nuclears i el comparteix amb tots els supervivents de les bombes d'Hiroshima i Nagasaki (1945) que treballen per l'abolició nuclear.

Setsuko va ser a Barcelona l'any 2008, juntament amb altres hibakusha, en el marc d'un dels viatges que organitza l'ONG japonesa Peace Boat. FundiPau ens vam ocupar de la seva acollida a la ciutat i vam tenir l'oportunitat de conèixer-la i d'entrevistar-la. Trobareu el seu testimoni a la secció de butlletins de la plana web de FundiPau (Butlletí 92).

Comerç d'armes

Navantia: dret a la feina o dret a la vida?

Davant la imminent signatura d'un contracte entre l'empresa pública Navantia i l'Àràbia Saudita per la venda de cinc vaixells de guerra, Amnistia Internacional, FundiPau, Greenpeace i Oxfam Intermón hem enviat una carta oberta als responsables de Navantia i al president del Govern central en funcions per manifestar la nostra oposició al tracte.

Ens oposem a aquest acord perquè existeix un risc clar que l'Àràbia Saudita pugui utilitzar les corbetes per dur a terme atacs militars directes i indiscriminats contra la població civil del Iemen i per a mantenir un bloqueig naval en un conflicte que ja ha costat la vida a més de 6.000 persones. A més a més, 8 de cada 10 Iemenites depenen de l'ajuda humanitària a causa d'aquest bloqueig.

Aquestes pràctiques són violacions greus del dret internacional humanitari i el Tractat sobre Comerç d'Armes, ratificat per l'Estat espanyol el 2014, prohibeix justament la venda d'armes que es puguin utilitzar per a cometre aquest tipus de crims. El respecte al dret internacional està per damunt d'altres consideracions, incloses les econòmiques.

Les cinc fragates destinades a l'armada saudita es construirien a les drassanes de Ferrol i Cadis, on l'empresa estava estudiant reestructuracions de plantilla per la caiguda de les comandes navals. Per aquest motiu, el contracte amb l'Àràbia Saudita s'ha rebut amb bons ulls a les dues ciutats. També diversos polítics de partits com el PP, el PSOE, Podem i Esquerra Unida, s'han pronunciat a favor de la venda, sense tenir en compte les gravíssimes conseqüències per a la població del Iemen i fent només referència a la conservació de llocs de treball a Cadis i al Ferrol.

Però aquesta no és una bona disjuntiva. No és lícit plantejar que s'hagi d'escollir entre el dret a la feina dels treballadors espanyols i el dret a la vida dels iemenites. És clar que s'han de defensar els llocs de treball a les drassanes de Navantia i de fet, l'empresa està negociant acords amb altres països per a signar contractes. I sempre que respectin la legalitat internacional no hi ha d'haver cap problema. La clau està en què aquest contracte amb l'Àràbia Saudita és il·legal, viola la legislació espanyola sobre les exportacions d'armes i diverses disposicions del dret internacional de compliment obligatori per a Espanya. I, sobretot, que posa en risc el dret a la vida de la població del Iemen.

En el primer semestre de 2015 Espanya va autoritzar la venda a l'Àràbia Saudita de material de defensa com bombes, torpedes, míssils i avions per valor de més de 27 milions d'euros. En aquest període, les exportacions a l'Àràbia Saudita —dos avions de reabastiment en vol, recanvis i assistència tècnica—, van superar els 447 milions. Les ONG demanem que s'abordin mesures per millorar el control i la transparència del comerç d'armament per evitar la venda d'armes per cometre violacions greus del dret internacional.

El 25 de febrer el Parlament Europeu va adoptar una resolució que inclou una crida a un embargament d'armes de tota la Unió Europea contra l'Àràbia Saudita fins que les suposades violacions del dret humanitari internacional al Iemen s'hagin investigat per complet.

Un informe recent de la campanya Armes Sota Control estima que la quantitat d'autoritzacions i vendes d'armes a l'Àràbia Saudita per part de França, Alemanya, Itàlia, Montenegro, els Països Baixos, Espanya, Suècia, Suïssa, Turquia, el Regne Unit i els Estats Units superen els 25.000 milions de dòlars només el 2015.

Conflictes

Síria, 5 anys després

Una mobilització ciutadana pacífica que reclamava més drets i llibertats al règim de Baixar al-Assad en el context de l'anomenada 'Primavera àrab' ha derivat en un conflicte descarnat, amb pluralitat d'interessos i d'actors armats i on la població civil n'ha esdevingut la principal víctima.

Per poder entendre el conflicte —l'origen, els actors, l'impacte— i apuntar possibles vies per posar-hi fi, el 9 de març FundiPau vam organitzar una jornada de debat.

Foto: Sira Esclasans

Lurdes Vidal

Responsable de l'Àrea del Món Àrab i Mediterrani de l'Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed)

5 anys de conflicte: origen, context i actors

Síria és un país fet de minories que sumen un 50% de la població. Al-Assad les va dividir i instrumentalitzar perquè se sentíssim amenaçades i identifiquessin la seva supervivència amb la supervivència del règim.

La revolta de fa 5 anys sorgeix arran de les que hi va haver a la regió. El 15 de març es produeix un moviment espontani, pacífic, no violent, sense estratègia clara. És una revolució visceral, no liderada, impulsada per joves activistes. Però la repressió va ser molt agressiva.

El conflicte de Síria és multidimensional. No és que la revolució ciutadana enfront d'un règim autoritari s'hagi expandit fora de les fronteres del país sinó que el conflicte ha acabat absorbint totes les tensions regionals i fins i tot internacionals. Síria paga el preu de la geopolítica i dels fracassos anteriors.

Foto: Sira Esclasans

Pamela Urrutia

Analista de conflictes al Nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà de l'Escola de Cultura de Pau de la (UAB)

Impacte del conflicte i iniciatives de construcció de la pau

En 5 anys es calcula que a Síria hi ha hagut un mínim de 250.000 morts, 1,9 milions de ferits, 7,5 milions de desplaçats interns i 4,7 milions fora del país, 60.000 persones desaparegudes i 3 milions de nens sense escolaritzar. S'han fet atacs indiscriminats i deliberats sobre la població civil, en mesquites, escoles, centres de salut. També amb armes químiques. I s'ha usat la fam com arma de guerra.

La resposta internacional ha estat escassa, hi ha hagut poques resolucions de les Nacions Unides i poques iniciatives de mediació internacional. El principal escull en les negociacions és el paper de Baixar al-Assad en la transició.

Seguint una tònica històrica, no hi ha dones a les negociacions i això és un error. Les mateixes dones sirianes ho han demanat en diverses ocasions.

Jordi Armadans

Polítòleg, periodista i director de FundiPau

Nosaltres i Síria

Ens ha costat molt 'fer cas' al conflicte de Síria. Ha costat parlar-ne, informar-se'n, posicionar-s'hi i intervenir-hi. Ha costat debatre'n i mobilitzar-se. És un conflicte que, malgrat ser uns dels més devastadors dels darrers anys, hem vist de lluny. I hem de fer autocrítica sobre això.

Els conflictes és molt millor prevenir-los que actuar-hi un cop esclaten i, en cas que esclatin, no s'han de deixar podrir perquè quants més morts, més destrucció i més sofriment hi hagi més complex es fa superar els odis i desigs de venjança i trobar un espai de diàleg i solució.

No es pot convertir el patiment de la població civil en moneda de canvi de debats ideològics ni analitzar un conflicte com el de Síria en funció dels propis interessos geoestratègics, econòmics o polítics. Sempre cal prioritzar els drets humans.

Foto: Sira Esclasans

Educació per la pau

DENIP 2016: Fugint de la guerra

Des de fa 52 anys, el dia 30 de gener, aniversari de la mort de Gandhi, es celebra el Dia Escolar de la Noviolència i la Pau (DENIP) amb l'objectiu de promoure la cultura de pau, la noviolència i la resolució pacífica dels conflictes entre els infants i els joves.

En cada edició, FundiPau oferim una proposta didàctica al voltant d'una temàtica, que inclou idees per a activitats concretes.

Per al 2016, atesa la dramàtica situació que es veuen forçades a viure milions de persones que busquen refugi a Europa, hem proposat tractar el tema dels refugiats.

De què fugen les persones que aturem a les fronteres europees? Com les acollim? Com és la vida a l'exili? Les diverses activitats que hem proposat enguany buscaven ajudar a donar resposta a totes aquestes preguntes, a analitzar els motius que mouen tantes persones a fugir de casa seva (guerra, vulneracions dels drets humans, etc.) i a posar-se en la pell dels refu-

giats i reflexionar sobre com se'ls hauria d'acollir.

Sovint els més joves es queden només amb les impactants imatges de la televisió que mostren milers de persones que intenten arribar a Europa a qualsevol preu, arriscant la seva vida i la dels seus fills. De vegades, aquestes persones són vistes com una amenaça al nostre estat del benestar i fins i tot hi ha grups xenòfobs que es mostren amenaçadors amb elles. Per això els materials de FundiPau han volgut contribuir a fer entendre millor els motius i l'experiència d'aquells que han deixat casa seva sense saber amb què es trobaran pel camí i en el lloc de destí.

Trobareu més informació a: fundipau.org/denip/

Foto: Carles Darder

Mapa DENIP 2016

A finals del mes de febrer, FundiPau vam tancar el Mapa DENIP 2016 amb un total de 94 activitats enllaçades per part d'escoles, instituts i altres espais educatius que van celebrar el Dia Escolar de la Noviolència i la Pau. Moltes gràcies per la vostra col·laboració!

L'any 2012, vam posar en marxa aquesta eina interactiva per tal de poder visualitzar d'un cop d'ull el nombre d'accions que cada any es fan a casa nostra pel DENIP i alhora oferir un arxiu històric d'activitats al professorat.

Cursos sobre cultura de pau a La Garriga i Olot

En un context com l'actual on semblaria que la violència sigui l'única opció per a resoldre els conflictes, es fa urgent promoure i difondre l'alternativa de la cultura de pau. Des de l'any 1983, a FundiPau oferim cursos de formació com els que durant els darrers mesos s'han impartit a La Garriga i a Olot, amb l'objectiu de donar a conèixer les arrels de la cultura de pau i les eines que proposa.

Els cursos ofereixen una introducció als fonaments de la cultura de pau, abordant algunes de les problemàtiques actuals -conflictes armats, militarisme, injustícies, etc.- i els instruments que tenim per avançar en les opcions de pau: el treball del moviment, la tasca educativa o les campanyes de desarmament.

La formació és a càrrec de personal de FundiPau. Si esteu interessats a sol·licitar cursos a FundiPau podeu escriure a Virginia Garzón vgarzon@fundipau.org, trucar-nos al telèfon: 93 302 51 29 o visitar la nostra web: fundipau.org/curs-pau-i-conflictes.

Edita: FundiPau
Av. Meridiana, 30 - 32, esc. A,
entl. 2a - 08018 Barcelona
Tel. 93 302 51 29
www.fundipau.org
President: Xavier Masllorens
Director: Jordi Armadans

Coordinació butlletí:
Lourdes Vergés
Maquetació: Toni Viader
Impressió: Gràfiques Alpres
Dipòsit legal: B-50326-2077
Foto de portada:
Maria Carme Bernat

**Butlletí fet amb la
col·laboració de:**

En breu

Sabies que...

Tsutomu Yamaguchi va ser testimoni i víctima de l'explosió de les dues bombes atòmiques llançades al Japó l'any 1945: la d'Hiroshima i la de Nagasaki. Oficialment, va ser l'únic supervivent de les dues explosions reconegut pel govern de Tokio. El dia 6 d'agost de 1945, aquest enginyer de l'empresa Mitsubishi Heavy es trobava de viatge de negoci a Hiroshima i després de l'explosió va poder tornar a Nagasaki en tren. Tres dies després, el 9 d'agost, es va produir l'esclat de la segona bomba. L'Hibakusha per

partida doble explica en el seu llibre *La vida regalada* (2006): "He mort dues vegades i he nascut dues vegades en aquesta vida". Tot i patir problemes greus de salut arran de les radiacions, va morir el 4 de gener del 2010 a l'edat de 93 anys.

SIPRI 2016

L'Stockholm International Peace Research Institute ha fet públiques les dades del sobre les vendes de les principals empreses d'armes i sobre les transferències internacionals d'armament. Les vendes d'armes i de serveis militars per part de les companyies Top 100, van arribar als 401.000 milions de dòlars el 2014, un 1,5% menys que l'any anterior. La davallada es deu a la disminució de les vendes per part de les empreses amb base a l'Amèrica del Nord i a Europa occidental. Les empreses d'altres regions han augmentat col·lectivament les seves vendes.

Pel que fa a les transferències, es van incrementar un 14% entre els períodes 2006-10 i 2011-15. Les importacions van créixer a l'Àsia i a l'Orient Mitjà mentre que els Estats Units i Rússia es van mantenir com a principals exportadors. Aquestes dades apareixeran en l'anuari SIPRI 2016 al juny. A FundiPau farem la traducció al català i al castellà del resum de l'anuari.

15 anys sense "mili"

El 9 de març del 2001, després d'anys de reivindicació i campanyes d'objecció de consciència i insubmissió, el Consell de Ministres que presidia José María Aznar va aprovar el decret que derogava definitivament el servei militar obligatori. Havia estat en vigor durant dos segles. Tot i així, la decisió de suprimir la "mili" ja s'havia pres l'any 1996, en el context del Pacte del Majestic, en el qual CiU oferia el seu suport al PP per governar Espanya. La fi de la "mili" es va fer efectiva el 31 de desembre del 2001.

Ajuda'ns a construir una cultura de pau

> Nom i cognoms _____ > NIF _____
> Adreça _____ > Codi postal _____ > Població _____
> Telèfon _____ > Correu electrònic _____

Vull col·laborar amb FundiPau, mitjançant les aportacions que indico a continuació
(marca amb una x les teves aportacions o bé escriu la quantitat que desitgis)

12€ 30€ 60€ _____ €

☐ Cada mes per domiciliació bancària (omplir dades)	☐ Cada 2 mesos per domiciliació bancària (omplir dades)
☐ Cada 3 mesos per domiciliació bancària (omplir dades)	☐ Un cop l'any per domiciliació bancària (omplir dades)
☐ Una sola vegada per domiciliació bancària (omplir dades)	☐ Una sola vegada per taló adjunt
☐ Una sola vegada amb ingrés al compte* de FundiPau	

Domiciliació bancària

> Banc / Caixa _____ > Titular del compte o llibreta _____
> Compte / llibreta [Entitat] [Oficina] [Control] [Número compte] > Data _____

Aquestes aportacions desgraven fins un 75% en fer la declaració de la Renda.
Estem rebuts de tots els donatius. Envia aquesta butlleta a:

FundiPau - Av. Meridiana, 30 - 32, esc. A, entl. 2a. 08018 Barcelona

*El número de compte de FundiPau a Catalunya Caixa és:

IBAN: ES02 2013-0616-88-0200477680

Abans de fer-me soci, vull rebre més informació

Signatura del titular del compte / llibreta

Parlant de pau amb...

Ahmed Galai

“Una lògica de seguretat s’ha de basar en els drets humans”

Ahmed Galai (Bizerta, 1954) és periodista i educador, membre del comitè director de la Lliga tunisiana pels drets humans, entitat integrant del Quartet de Diàleg per la Pau que va guanyar el Premi Nobel de la Pau el 2015. La Lliga va néixer l’any 1977 per defensar les llibertats fonamentals i denunciar la violació dels drets humans.

Quan va començar el seu interès per la defensa dels drets humans?

Va ser arran de la vaga general a Tunísia, l’any 1978. Jo havia fet un màster en periodisme i em vaig interessar pels temes polítics i per l’oposició al règim. Estava al sindicat clandestí d’estudiants i em van expulsar diverses vegades de la universitat. Amb alguns companys vam crear el diari *El poble clandestí*, el fèiem amb una linotípia i el distribuïem als barris populars.

Quan es va incorporar a la Lliga pels drets humans?

El 1980 vaig començar a pensar a implicar-me en la lluita pels drets humans. Els meus amics de l’esquerra creïen que era una lluita inútil, burgesa. Per mi era una condició necessària perquè la societat esdevingués molt més liberal, més humanista. Així, el juliol de 1981 vaig crear una secció local de la Lliga a Bizerta i des d’aleshores en sóc membre.

Què va valorar el comitè Nobel per atorgar-los el premi per la pau?

Cal situar-se a l’any 2013, després dels assassinats dels opositors al règim Chokri Belaïd i Mohamed Brahmî. Hi va haver un bloqueig enorme al país, es va suspendre la constitució, no es van celebrar les eleccions previstes, la gent ja no confiava en l’estat i es corria el perill de caure en una guerra civil, com a Líbia. Aquí és on intervé el Quartet de Diàleg. Quan altres van fracassar a l’hora de trobar una solució, nosaltres vam intervenir.

Crec que es va valorar el tema simbòlic: una força civil pot aportar respostes a una crisi política i jugar el rol de mediatora. També el veïnatge amb les crisis de Líbia, Síria, Egipte, el Iemen, etc. va evidenciar l’èxit alternatiu de Tunísia. Es pot dir que el Quartet ha salvat el país d’una crisi aguda i de la guerra civil.

Què suposa guanyar el Nobel de la Pau?

Treballem pels nostres principis no per una gratificació però, si ve, cal acceptar-la. El premi reforça la nostra notorietat i reconeixement, tant nacional com internacional i ens anima a continuar la nostra tasca. Ara intentem participar en les converses sobre els plans d’educació, l’ocupació, la salut, el reforçament de les llibertats, etc. El Nobel ha representat un estímul per a les forces democràtiques del país i ara som una força de mediació amb les autoritats i les forces polítiques oficials.

Com valora el paper d’Europa davant la crisi de refugiats?

No diré que les institucions europees no siguin democràtiques o que vagin contra els drets humans però hi ha una gran mancança. L’Europa coneguda per ser la campiona dels drets humans incompleix les seves obligacions morals i jurídiques internacionals en matèria de refugiats. L’espai europeu està tancat a la gent que fuig de la mort. No venen cercant el paradís, volen menjar i és escandalós veure’ls morir a les portes del que creïen que seria el seu refugi. Pensaven trobar protecció en una Europa liberal i troben la mort al mar. És el llenguatge de la seguretat i de murs que prima per damunt del llenguatge dels drets i de la llibertat.

Aquesta reacció s’explica per la por?

Tot estat té por i prima la seguretat. Però és una justificació errònia perquè la gent que arriba en un vaixell per mar, no porta un Kalaishnikov per disparar la població europea. Ve a buscar refugi, fuig del terror. Els refugiats no són terroristes, els infants que moren a la platja no són terroristes, els pares que ploren i corren amb els fills als braços, no són terroristes, no amenacen l’ordre establert. I els musulmans que venen de Síria, no són terroristes.

Europa aplica una lògica de frontera en comptes d’aportar solucions, d’escoltar les queixes. El seu discurs és intolerant, amenaçador: “no vingueu perquè tancarem la porta davant vostre”. Aquest discurs no és productiu, és racista i impedeix el diàleg cultural entre la gent. A més, jo diria que no es pot tancar mai la porta a cap moviment migratori, sigui quin sigui. Perquè la migració és un moviment internacional. L’home sempre ha migrat. Quan un home viu en un lloc on hi ha un problema, migra. Lògicament, si es tanca una porta i la gent vol canviar de lloc, aleshores migraran i moriran.

La majoria de persones fugen de guerres que alimenten les armes. Ho podem controlar això?

Cal una reflexió plural, a gran escala, i jo faria una crida a tots els implicats, — governs, societat civil i víctimes— a què es trobin per reflexionar per afrontar el problema. No podem fer com l’estruc que amaga el cap sota l’ala i es pensa que no el veuen.

És una lògica internacional que cal invertir. Una lògica de seguretat s’ha de basar en els drets humans. No hi perdem res per provar-ho. Ningú perdrà els seus interessos ni els seus beneficis. Europa pot protegir les seves fronteres, la seva seguretat, el seu estil de vida i la riquesa jugant el paper dels drets humans. El món serà més pacífic hi haurà menys guerres. La resposta és agafar-se als valors de l’humanisme en el sentit més clàssic del terme.

Un desig.

En tinc molts, però retorno a un de genèric que ho resumeix tot i que reprenc també d’un llibre d’Aldous Huxley que vaig llegir quan era jove: un món feliç.